

Kasne rozen nedelje in
srečnikov vsak dan
popoldan.

Pretnost je v Ljubljani
francijska ulica št. 6/12
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vraca.

Inserati: Enostolna peti-
vrtica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razgledi in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezne št. 40 vinskih.

Naročnina: Po pošti ali
po dostavljanju na dom
celo leto 72 K, na pol
leta 36 K, na četrt leta
18 K, na mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
hitro poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani
francijska ulica št. 6/12
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Outlaw:

Najnujnejše naloge jugoslovanskega proletarijata.

Po Abditusovem članku v »Napreju« od 21. t. m. mora izvršiti jugoslovanski proletarijat tri naloge, in sicer tri velike naloge in že v bližnji bodočnosti. Da se radi števila nalog ne bomo prekalili, ostanem pri tej svetopisemski številki, akoravno bi želeli, da se našemu proletarijatu takoj in neustrašeno servira in razloži ves rožni venec neodložljivih nalog.

Važnost polagam edino na bistvo teh treh nalog in ne soglašam v celotnem obsegu z Abditusovimi izjavami. Izpolnjenje in razširjenje naših političnih, gospodarskih in kulturnih organizacij ni nobena nova naloga, nego je že davno spoznana temeljna potreba socialističnega gibanja. Od nekdaj se je odlikovalo naše udeleževanje kot stranka s strogimi in vestnim organiziranjem proletarske mase, od nekdaj je bilo že spoznano, da vsa naša moč leži v zanesljivem računu organizirane in disciplinirane armade. To pravočasno spoznanje je bila tudi ona sila, s pomočjo katere smo vedno rastli, nikdar padali in da vedno rastejo, rastejo in padajo, se prenovljene porajajo ali izginevajo. Najširše organiziranje proletarijata ni naloga, nego predpogoj našega obstanka kot stranke. Da pa naše organizacije ojačimo, naše armade pomnožimo, je potrebno še več vzgojnega, izobraževalnega dela. Ravno zadnje čase, ko smo to kulturno delo sistematičneje uredili in razširili, zapazujemo, kako zelo rastejo naše organizacije, kako zelo se krepi strankina zavestnost naših sodržgov. Da v bodoče še bolj ojačimo vse naše kulturne, politične in gospodarske organizacije, moramo to neobhodno potrebno vzgojno delo podvojiti, potrojiti.

Tudi nadaljno nalogo, vstop v internacionalno, ne priznam kot nalogo, nego kot ob sebi umeven in naraven čin, ki se bo avtomatično izvršil, kakor hitro se bo zopet oživila svetovna internacionalna. V naprej je ponesrečen načrt, ki izhaja le od ene strani in ki v naprej prorokuje, da ta kongres ne bo zboroval ob prisotnosti cele internacionalne. Druga internacionalna je mrtva, tretja je fragment in poridi se mora nova, vse zemlje, vse narode združujoča internacionalna. Že danes je pa gotovo, da meseca avgusta ne bo mogla zborovati ta internacionalna, ker do tedaj ne bodo odpravljena vsa idejna nesoglasja med obema danes prevladujočima socialističnima silama, še ni

pričakovati stvarnega sporazuma zapada z vzhodom, združitve obeh idejnih komponent v eno rezultanto.

To se mora zgoditi, ako hočemo ohraniti vero v poslanstvo socializma, ako hočemo izvršiti socialno revolucijo. Ta kongres se bo moral preložiti na poznejši čas, oziroma bo neodločilnega pomena. Ako se bo vršil vseeno že v omenjenem roku, ne bo prinesel zaželjenega vspeha, razšel se bo kakor so se razšli vsi drugi dosedanj medvojni poizkusi. Ne zanikavam pa potrebe, da se po-
šlje v interesu jugoslovanske socialne demokracije naše delegate tudi na ta sestanek, ki bo koristen korak na poti do svetovne internacionalne. Odvzamem temu koraku le žar velike naloge.

Ostane torej kot naloga le še tretja (v članku imenovana druga) točka, ujedinenje jugoslovanskega proletarijata v enotno, socialistično stranko. Ta naloga je v resnici velika, važna naloga in obenem naloga, katero moramo takoj izvršiti.

Abditus ima popolnoma prav, ako ugotavlja, da bo le enotna jugoslovanska socialistična stranka dala našemu proletarijatu tisto moč, ki jo dejansko ima. Pristavljam le, da bo jugoslovanski proletarijat le temeljen tega ujedinenja usposobljen za bodoči boj proti združeni reakciji in proti vsem kontrarevolucionarnim silam, ki hočejo danes z vsem svojim naporom zatreti vstajenje proletarijata.

Ako sem eliminiral dve nalogi iz Abditusovega članka, moram postaviti na to mesto resnične naloge, katere moramo v najkrajšem času izvršiti. Po mojem mnenju mora jugoslovanska socialna demokratska stranka zadostiti sledečim zahtevam proletarijata, ki predstavljajo najnujnejše naloge:

1. Ugotovljenje politične smernice za našo dobo in naše razmere.

Dejstvo je, da je razpoloženje in mišljenje našega organiziranega proletarijata danes zelo radikalno, levičarsko orijentirano, a zastopstvo stranke hodi pa mlačno, oportunistično pot. Dejstvo je dalje, da se izvaja naša strankina politika še vedno v predvojni smeri in po starih, izrabljenih metodah od dneva do dneva; izvaja se politiko proste roke, ker manjka močne, jasne, dosledne in odločne orijentacije. Bosanska in srbijska stranka sta krenili brezkonceptno v levičarski ekstrem, hrvaška in slovenska pa sta ostali slepi in

gluhi napram vsem radikalnim, revolucionarnim glasovom in zaluzani v oportunističnem ekstremu. Ne gremo boljševisko pot in ne gremo socialpatriotsko pot, ker ne ena ne druga ne odgovarja brez preosnove našim razmeram — hoditi moramo ono pot, ki pelje skozi naše razmere in po naših ljudeh do skupnega cilja, do preobrata človeške družbe. Otrsti moramo nejasno Kristanovo in anarhično Jakšičevo psevdo-politiko in ustvariti moramo trdna tla naši bodoči taktiki. Tej jasnosti in temu začrtanju pravila in odločnih smernic mora biti posvečeno delo bodočega strankinega zbora 7. in 8. septembra.

2. Ujedinenje jugoslovanskega proletarijata v enotno stranko, a z najsvobodnejšim, avtonomnim notranjim ustrojem. Komentar tej nalogi je podal že sodrug Abditus v omenjenem članku.

3. Ustanovitev delavske zbornice za celo Jugoslavijo, ki naj izvrši vsa predela za socializacijo obratov in posestev in izvede pri vseh obratih delavske svete.

Vsi smo prepričani, da bo pariška konferenca poginila slavne smrti in vsi smo prepričani, da bodo narodi — svetovno zatirani proletarijat — sklepali in udeležili končni mir. Ta mir more sloneti le na preobratu današnje družabnega sistema, mora prinesiti socializacijo človeške družbe. V ta nov socialni red pa ne smemo vstopiti neopripravljeni in neorganizirani, ampak ugotoviti moramo že danes vse pogoje za zdrav socializacijo, za ekonomsko in racionalno prevzetje starodružabne zapuščine. Ustvarimo zato stalno poslušajočo zbornico, ki bo v vseh podrobnostih izdelala našim razmeram primeren načrt in ki bo izločala organizatorje posameznih obratov. Naše delavstvo mora stopnjevatje prevzeti vedno večje in vedno težje naloge — delavski sveti — da bo v potrebnem trenutku kos celotni nalogi, da bo zrelo poklicu in poslanstvu.

Vsaki dan so te zahteve glasnejše, z vsakim dnevom se bolj bližamo onemu trenutku, ko lahko na našo škodo zapazimo, da smo se prepozno lotili teh nalog. Do tega ne sme priti! Kdor praha z našim delavstvom v ožji stik, mi bo pritril, da so te naloge neodložljive in skrajno zrele za razmišljanje in razumevanje. A pred vsem nam je potrebno jasnosti, socialistične jasnosti in ne velikim besed. Le na uho sodrugu Abditus-u, da jugoslovanski proletarijat nima nobenega interesa na nacionalizaciji veleindustrije, pač pa na skorajšnji socializaciji. Jugoslovanskemu proletarijatu je popolnoma vseeno, ako je izkoriščevalec slovenski narod ali nemška družba. Nacionaliz-

rali bodo podjetja oni, ki imajo interes na dosedanjem profitnem sistemu, mi socialisti pa bomo izsedali nacionalizirane kapitaliste iz svojih zapečkov.

Le po socialistični poti pridemo do cilja, le s pravim, razumnim in ne samo čustvenim socializmom bomo privedli naše delavstvo združeno in enotno pod naše prapore.

Nemčija podpiše mir.

Nemčija podpiše.

LDU. Lyon, 24. (Brezlično.) »Journal des Debats« javlja iz Ženeve: »Journal de Geneve« je prejel iz Berlina brzojavko, po kateri je nemška narodna skupščina pozvala bivšega nemškega poslanika Haniela, naj nemudoma podpiše mirovno pogodbo, ter mu dala vsa za to potrebna pooblastila.

Žalostna seja nemške narodne skupščine

LDU. Berlin, 23. (ČTU.) V današnji seji narodne skupščine se je kazala velika žalost. V zbornici je vladala velika razburjenost. Vse tribune so bile polne. Globoko užalostjen je ministrski predsednik izjavil, da nemškemu narodu ne pre-

ostane nič drugega, kakor podpisati mirovne pogoje. »Sicer se priporočamo varstvu Usmiljenega«. Neopisno razburjenje je zaznavalo po vseh zbornici. Ženske so zahtevale, tudi mnogo ženskih poslancev se je bridko jokalo.

Slavnostno streljanje v Versaillesu.

LDU. Dunaj, 23. (ČTU.) »Neue Freie Presse« poroča iz Versaillesa: Popovi pariških trdnjav vznemljajo od devetih s svojim gromenim mit. Prvih sto zmageslavnih strelav Mont Valerien je izvedlo vse prebivalstvo na ulice. Otrci tekalo sem in tja z zastavami. Volaki so jako srečni. Na boulevardih se poslušajo govori. Poloča množica se pomirja po Parizu. Pod milim nebom svirajo godbe.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

ODLOČITEV V VPRAŠANJU CELOVŠKE KOTLINE.

LDU. Saint Germain, 22. (ČTU.) Svet četvorice je definitivno odločil v vprašanju celovške kotline in sicer v zmislu svoječasne predloga »Tempa«. Vse ozemlje se bo delilo v dva dela, v jugoslovanski in nemško-avstrijski. Jugoslovanski pas bodo zasedle jugoslovanske čete, nemški pas pa nemško-avstrijske. Volaška evakuacija se ne izvrši.

SRBI IZPRAZNIJO TEMEŠVAR.

LDU. St. Germain, 17. (Dunaj.) — Zakasnelo. Rumunski dopisni urad »Dacia« poroča, da so Srbi leti izpraznjevati Temešvar. Blagajno Narodne banke in opravilo javnih poslopij so odnesli s seboj.

Po svetu.

OBCINSKE VOLITVE NA NIŽJE AVSTRIJSKEM.

LDU. Dunaj, 23. (ČTU.) Izid večrajših občinskih volitev na Nižje Avstrijskem še ni popolnoma znan. Socialni demokrati so dosegli lepe uspehe proti združenim meščanskim strankam, krščanskim socialcem in naprednim nacionalcem. Čehoslovaki so priporili lepe zmage: 1 je zmagal v Atzgersdorfu, 1 v Oberlsu in 1 v Vösendorfu. V Rotensiedlu je

bilo izvoljenih 5 Čehoslovakov in 1 Nemcev.

Tešinj za pripolitev k Čehoslovaki.

LDU. Moravska Ostrava, 23. (ČTU.) Občni zbor Ljudske prosvetne Maticе za Tešinj je sprejel resolucijo, v kateri zahteva, naj vsa kneževina pripade Čehoslovaki.

Boji na Slovaški.

LDU. Praga, 23. (ČTU.) Včeraj je sovražnik napadel z velikimi porji zahodno od Košic, kjer se še bojuje. Skupina Mittelhausser: Boji na posameznih mestih so se skoro povsod razvili za nas ugodno. Vzhodno Zlatih Morav smo zavzeli Nemčince v dolini Grana doseglj Dronice in prodrli proti juhu. Južno od Ščavnice smo pridobili na morju, zaplenili ujetnike, enega polnika, topove in šest strojnic. Skupina Hennoque: Močni sovražnik napadi med Jasouim in Sabinovim. Po dogljal nove polke, kar dokazuje, da je sovražnik pomnožil svoje sile. Naše čete se junaško bojujejo.

Za izpraznitvev Slovaške.

LDU. Praga, 24. (ČTU.) Včeraj je poveljnik čehoslovških čet, general Pelle, je sporočil poveljniku madžarskih čet nastopno: »Maršal Foch brzobjavlja: Aliirane in asociirane vladе so sklenile, da vam poverijo ureditev osvoboditve čehoslovškega

LISTEK.

Avugst Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.

(Dalje.)

Izmučen sem legel na posteljo, v gotovosti, da sem si to pot nakopal hudo mrzlico. Potem sem pozvonil po služkinjo in jo prosil, naj pokliče zdravnika. Ker mi je odgovorila, da ni zdravnika v vasi, sem jo prosil, naj pokliče župnika, da mu sporočim svojo poslednjo voljo. Od tega trenutka sem se pripravljaj, da umrem ali zblaznim.

Duhovnik, ki sem ga pozval, je takoj došel. Mož okroglo tridesetlet let, tip preoblečenega hlapca na večjem posestvu. S svojimi rdečimi lasmi, svojimi napol-naglasimi očmi in solnčnimi pegami ni vzbujal simpatije; dolgo časa nisem mogel izustiti ni besede, ker za res nisem vedel, kaj naj zaupam temu človeku, ki ni bil naobražen, ni imel modrosti starcev in ni poznal človeškega srca.

V zadregi kakor deželan pred velikomščanom, je obstal sredi sobe, dokler ga nisem z roko povabil, naj sede. Tedaj šele je pričel svoje zaslivanje.

— Poklicali ste me, gospod? Skrivno bolečino nosite s sabo?

— Da.

— Ni je sreče na svetu, razun v Jezusu...

Četudi sem stremel po čisto drugi sreči, sem ga vendar pustil govoriti, ne da bi protestiral. On, evangelijski pridigar, je govoril, kar sam, enolično, mnogobesedno. Stari stavki iz katekizma so me prijetno zazibavali in navzočnost človeškega bitja, stopivšega v duševni stik z mojo dušo, me je krepila.

Toda mladi pastor je mahoma zdvojnili o moji odkritosrčnosti in se je prekinil z vprašanjem:

— Ali pa ste tudi prave vere?

— Nisem, sem mu odgovoril, toda govorite vseeno, vaše besede mi denejo dobro... In spet se je podal na svoje opravilo. Neprekinjeni zvok njegovega glasu, sijanje njegovih oči, toplote, prihajajoče od njegovega telesa je delovala name nalik magnetičnim fluidom. Čez pol ure sem zaspal.

Ko sem se prebudil, je bil moj magnetizer izginil in služkinja mi je prinesla iz apoteke uspalno sredstvo, s strogim predpisom, da ga ne smem zlorabiti, ker vsebuje stekleničica toliko strupa, da, ako bi zavžil vsega hkrati, lahko usmrti človeka. Toliko da sem bil sam, sem seveda v enem duhu izpil vso vsebino steklenice. Trdno odločen, da umrem, sem se zakotal v svoje blazine in spanje ni izostalo.

Ko sem se drugo jutro prebudil, se nisem budil, da vidim svojo sobo razsvetljeno od

svetlih žarkov: preživel sem vso noč v sila jasnih in pestrobarnih sanjah.

Sanjam, torej sem! sem si rekel. Vse-vprek sem pretpaval svoj život, da bi odkril stopinjo mrzlice ali znake pljučnice. Toda, vzlic temu, da sem gojil najboljši namen, povzročiti usodopolni konec, sem se nahajal v precej normalnem stanju. Glava, dasi nekoliko omamljena, mi je delovala z lahkoto, nič več tako burno kot prej. Dvanajst ur spanja je vrnilo moje življenske sile, vsled vsakovrstnih telesnih vaj, ki sem jih vršil od rane mladosti, itak navadno niso opešale.

Prinesli so mi brzojavko. Prijatelja mi sporočata, da se pripeljeta ob dveh s parnikom. Zopet se me poloti osramočenost. Kaj naj jima rečem? Kakšno stališče naj zavzamem?... Prišel sem razmišljati.

Možnost, ki je v meni zopet oživila, se je upirala ponižujočim sklepom; po naglem prevdaru sem se odločil za načrt, da ostanem v gostilni, dokler bi se ne okrepljal in nadaljeval svojo pot s prihodnjim parnikom. Tako je bila čast rešena in obisk mojih prijateljev bi pomenil samo še eno slovo več — poslednjo.

Ko pa sem se spomnil dogodkov prejšnjega dne, sem jel sovražiti samega sebe. Kako da je mene, močnega duha, zvodil dvomijev v te neverjetne slabosti! In pomoč tega duhovnika — kako naj bi si poljsni takšen domislek? Sicer sem ga res poklical kot uradnika in on je napram meni izvrševal samo opravilo

hipnotiziranja! Ampak za svet in ljudi se je videlo to kot nekakšno izpreobrnjenje. Nemara da bi celo ugrabili o neizpovedljivih izpovedih, o poslednjem priznanju, ki ga je zločinec izpovedal na svoji smrtni postelji! Kako krasna snov za pogovor vaščanov, ki stojé v direktni zvezi z mestom! Kak griljalj opraviljavec!

Potovanje v inozemstvo, ki bi je nastopil brez odloga, je bilo samo sredstvo, izmotati se iz tega neznoznega položaja. Vadij sem se v ulogi ponesrečenca in sem prebil celo jutro na ta način, da sem hodil pred verando semtertja, opazoval barometer ter precej naglo. Ob red. Tako so minevale ure precej naglo. Ob zalivu morskega rokava se je pojavil parnik, še predno sem se bil odločil iti na pristanišče, most ali ostati v gostilni. Ker nisem bil pri volji, nuditi predhodkov polni množici prizorov, sem se podal v svojo sobo.

Komaj sem čakal nekaj minut, sem že začul baroničn glas, ki je poizvedovala pri gostilničarki po mojem zdravju. Šel sem ji nasproti in malo je manjkalo, da me ni obšla vpričio vseh navzočih. S prekipavalnim srcem me je obžalovala radi moje bolezn. ki da je posledica preutrujenosti ter mi je svetovala, naj se vrnem v mesto in odložim svoje potovanje na spomlad.

Imela je svoj dobi dan. V svojem kožuhu je bila videti kot lama, toliko dolge in prožne dlake je legalo krog njene vitke postave. Morška sapa ji je pognala kri v lica in v njeni

ozemlja, zasedena po madžarskih četah. Določite dan in uro za umik madžarskih čet proti jugu, istočasno določite rok, v katerem mora biti osvoboditev končana. Angleški, francoski in ameriški častniki na Čehoslovaškem bodo poslovali kot nepristranski opazovalci. — Pogoji za izpraznitev so: 1. Čehoslovaške in madžarske čete ustavi 24. junija ob 5. zjutraj sovražnosti, 2. umik mora biti 24. junija popoldne gotov, 3. dne 28. junija popolnoma morajo biti vse čete vzhodno od črte Bardejov - Veliki Šaroš - Margučany - Šilak (?) - Szantieska (?). Poveljnik madžarskih čet pusti na izpraznjenem ozemlju pod nadzorstvom zavezniškov policijske organe, ki bodo smeli zapustiti te kraje takoj po prihodu čehoslovaških čet. Ako do 23. t. m. ob 15. ne prejmem od Vas nikakega zadovoljivega odgovora, potem je smatrati moja misla kot izjavljena.

Badimpešta, 24. Böhm, poveljnik madžarskih čet, je na migljaj svoje vlade odgovoril generalu Pellu z nastopno brzojavko: »Pripravljen sem, sprejeti pogoje, ki jih je določil generalisimus Foch. Potem ko sem izdal vsa potrebna povelja, prosim za obvestilo, da-li hočete v zmislu navodila entente odposlati dne 24. t. m. ob 15. svoje zastopnike za eventualne popravke meje. Obenem prosim, da mi sporočite, kaka jamstva nam nudite za to, da bodo rumunske čete izpraznile v notli označeno ozemlje in da bodo dale primerno odškodnino za povzročene škodo.« — Böhm, vrhovni armadni poveljnik.

Posvetovanje o razdelitvi premoga med Čehoslovaško, Poljsko in Nemško Avstrijo.

LDU, Dunaj, 23. (DunkU.) Te dni se je vršilo v Moravski Ostravi posvetovanje zastopnikov Čehoslovaške, Poljske in Nemške Avstrije, o razdelitvi premoga iz premogovnikov, ki prihajajo v poštev za te države. Posvetovanje je sklical in vodil predsednik misije za premog, polkovnik Goodyear. Sestavili so dogovor, ki naj se kolikor mogoče ozira na gospodarske potrebe teh treh republik in ki naj za čas, dokler se ne vrnejo normalne razmere, omogoča redno dobavo premoga. Ta dogovor naj se sklene zaenkrat za 6 mesecev; vsa tozadevna vprašanja naj rešujejo te tri države sporazumno, ako pa bi se sporazum ne mogel doseči, naj bi odločila komisija, ki naj jo imenujejo alirane in asociirane države. Ta dogovor morajo udeležene vlade še odobriti.

Hoover o prehrani Nemške Avstrije.

LDU, Lyon, 23. (DunkU.) Amerikanski kontrolor za prehrano Hoover je pred kratkim izjavil: Ako se Nemška Avstrija ne bo mogla združiti z Nemčijo, bodo njene prehranjevalne razmere tako neugodne, da se bo vsako leto moralo žita uvažati za devet mesecev. Meje so določene tako, da je dvomljivo, bo-li mogla dežela gospodarsko obstajati. Vsled tega je dvakrat potrebno, da predsednik Wilson vztraja na svojem stališču glede reškega vprašanja.

Rumunski ministrski svet.

LDU, Sibin, 24. (RDU, Dacla.) Ministrski svet se je pod predsedstvom kralja posvetoval o sklepu mirovne konference glede določitve velikorumunskih mej. Ministrski predsednik Bratianu pride baje v Bukarešto, da poroča ustno. V Bukarešti se bo vršil kronski svet, ki se ga bodo udeležili vsi voditelji strank in zastopniki rumunske akademije.

očeh, ki so se bile povečale vsled razburjenosti ob svidenju, sem čital izraz neskončne neznosti. Zaman sem se branil njenih skrbilnih vprašanj, tihočih se melega zdravlja, ker sem se smatral za popolnoma okrevalnega. Ona pa je menila, da izgledam kot mrlič, me proglašala za delanezmožnega ter se ukvarjala z mano kakor z otrokom. In ta materinska uloga ji je očarujoče pristojala. Govorila je z laskajočim glasom, tikala me v šal ter me povila v svoj šal; pri mizi je položila servijeto predme, nalivala mi kozarec ter določala sleherni moj kretanj. Kako je bila »materinska«! Kako da se ni tako posvečala svojemu lastnemu detetu? Toda jaz sem bil samo preoblečen mož, izsledena divja zver, ki jo je trlo neukrotljivo jesensko poželenje! Preoblečen kot bolno dete sem se zdel samemu sebi kot volk, ki ležec v posteli stare matere, katero je požrl, čaka, da požre še Rdečo-kapico.

Zardeval sem pred tem možem, ki je bil največji in poštenjak, obšpal me z ljubeznivostmi ter mi prizanašal vsako mučno polasnino. In vendar vse to ni bilo po moji krivdi! Srce se mi je trdovratno zaprl in tisočero baroničnih ljubeznivosti sem sprejemal s skoro žaljivo hladnostjo.

Pri večerji, ko se je bližala ura povratka, mi je baron predlagal, naj se vrnem z njima. Ponudil mi je sobo v svojem domu, ki čaka samo mene. V svojo čast moram povedati, da sem odgovoril s povsem določenim ne! Boječ se

da določijo stališče Rumunske na pram mirovnim pogojem.

Narodno predstavništvo.

LDU, Belgrad, 23. Na današnji seji narodnega predstavništva je poslanec Dragotin Pečić (demokrat) interpeliral 1. vojnega ministra, ali so mu znani vzroki današnjih dijaških demonstracij, in 2. ministra za notranje stvari, zakaj je orožništvo ob tej priliki rabilo orožje. Vojni minister general Hadžić je odgovoril, da je dijaška deputacija zahtevala od njega osebno, naj ji pojasni vzrok aretacije štirih vsenčiliških dijakov, in da ga je vprašala, zakaj da so bili takoj predani rektorju. Ministru o sami stvari ni bilo ničesar znanega, saj je obljubil, da bo poizvedel o zadevi pri mestnem poveljniku in da se bo proti krivcem takoj postopalo po zakonu.

Minister za notranje stvari Pribečević je prečital kot odgovor uradno poročilo belgrajske mestne uprave, ki vsebuje opis dogodkov samih. Ministru ni znano, zakaj se je in kdo je odredil rabo strelnega orožja. Izgleda, da so orožje samolastno rabili posamezni orožniki, ki še niso zadostno poučeni o svoji službi. Posl. Pečić je konstatiral, da se je napram vsenčiliškim dijakom postopalo nepravilno, ker bi se morali takoj izročiti vsenčiliški oblasti. Poslanec je zahteval od vojnega ministra, naj se proti mestnemu poveljniku izvede takoj preiskava ter naj se krivci kaznujejo, a ministru za notranje stvari odgovarja, da ne mora biti z njegovim odgovorom popolnoma zadovoljen in zahteva, naj se čimprej ugotovi, kdo je odredil uporabo strelnega orožja, o čemer naj minister poroča. Nato je narodno predstavništvo prešlo na dnevni red.

Svet četvorice ne podaljša roka.

LDU, Lyon, 24. (Brezlično.) Predsednik mirovne konference je prejel pismo od 22. na 23. t. m. novo nemško noto, kjer prosi Nemčijo za 48-urno podaljšanje roka, ki ji je bil odmerjen za podpisane mirovne pogodbe. Potem, ko se je svet četvorice posvetoval o tem predmetu, je poslal Clemenceau načelniku nemške delegacije pismo, da alirane in asociirane vlade po temeljitih proučenju prošnje, obžalujejo, da jim ni mogoče podaljšati roka, ki je bil odmerjen Vaši ekscelenci za obveščanje aliranih in asociiranih vlad o tem, kako ste se odločili glede brez-pogojnega podpisanja mirovne pogodbe. Sprejmite, gospod predsednik, zagotovilo mojega visokega spoštovanja. Clemenceau.

Nemški neodvisni socialisti za podpis miru.

LDU, Berlin, 18. (DunkU. — Zakasnelo.) Vodstvo nemške neodvisne socialno-demokratske stranke je izdalo oklic, v katerem pravi: Nemški narod je pred odločitvijo. Ententa je predložila ultimatum. V nekaj dneh mora biti mir podpisan, ali pa zopet nastopi vojno stanje. Odkloniti mir bi pomenilo, nezmer-no povečati bedo, bi pomenilo nove človeške žrtve, otežkočene gospodarskega življenja, nevarnost za nemško edinstvo, kaos brez reda. Nemški narod je v nevarnosti, da ga kapitalizem in militarizem pahne v uničujočo katastrofo. Neodvisni socialisti demokrati odklanjajo vsako

odgovornost za posledice, ki bi znotraj in zunaj nastale, ako se miroval ultimatum odkloni. Svarijo vlado, naj ne nadaljuje politike provokacije in vojaških poskusov diktature. Ta politika je tembolj zločinska, ker obenem z odklonitvijo mirovne pogodbe peha delavske sloje v obupen položaj. Neodvisni socialni demokrati so prepričani, da delavci ne bodo dajali militaristični reakciji prilike, da bi čas narodnega razburjenja izrabila za vresničenje svoje diktature. Zaupajo zmagovitemu pohodu delavskega razreda in vedo, da bo napredujoča proletarska revolucija uničila versalileško pogodbo, kakor je odstranila tudi brest-litovsko in bukareško pogodbo. Zadnje mirovno besede more izreči in bo izrekel samo mednarodni socialistizem.

15 milijonov dolarjev za prehrano Nemške Avstrije.

LDU, Dunaj, 23. (DunkU.) Državnemu uradu za ljudsko prehrano je sporočil francoski poslanec Allizé: Francoska proračunska komisija je odobrila vse kredite, določene za prehrano Evrope. Tozadevni zagnski načrt bodo nemudoma predložili francoski zbornici. Kredit za živila, ki ga da Francija Nemški Avstriji, znaša, kakor znano, 15 milijonov dolarjev. Da se preskrba Nemške Avstrije ne prekine, je Francija začela uvažati živila v Nemško Avstrijo. Še predno je bil dovoljen kredit uradno potrjen, tako da Nemško Avstrijo oskrbuje Francija že od 15. maja.

Turška mirovna delegacija v Versailles.

LDU, Versailles, 18. (DunkU. — Zakasnelo.) Svet deseterice pod predsedstvom Clemenceauja je sprejel danes dopolneno, kakor poroča »Liberte«, turško delegacijo v ministrstvu za zunanje stvari v Parizu. Clemenceau je izjavil, da morejo naznaniti bodoče stališče Turčije z ozirom na bodočo politično organizacijo orientala. Damad Ferid paša je priznal, da so se zgodili težki zločini, vendar pa niso bile žrtve samo kristjani, trpeli so mnogo tudi mohamedanci. Turško ljudstvo ne more biti odgovorno za napake mladoturške vlade, ki je sedaj odstranjena. Turška država mora ostati v svoji celoti ohranjena. Njen obstoj je v ostalem bistven člen svetovnega reda, saj se vendar po vsem svetu razširajo mohamedanci. Nato so prosili turško delegacijo, naj se za kratek čas odstrani, da se more svet deseterice posvetovati. Pol ure pozneje so poklicali delegate zopet v sejno dvorano sveta deseterice, kjer jim je Clemenceau sporočil, da se jim bo izročil odgovor prihodnjega sobota. Damad Ferid paša je nato izročil daljšo spomenico, ki razlaga podrobno stališče osmanske vlade glede bodočnosti Turčije in Carigrada.

S. dr. Gustinčič zahteva od vlade javno obtožbo.

Prejeli smo naslednji dopis od sodruga Gustinčiča: Sodrugi urednik! Prosim bodite tako ljubeznivi, priobčite v »Napreju« naslednji moj dopis:

Nekolikokrat že se je namigavalo v »Slov. Narodu«, da sem podkupljen od črnogorskega kralja Nikole in da sem delal v tujini zani. Ker sem spoznal pisce teh notic po njihovi shizirani slovenščini in na-

činu informiranosti in ker vem, koliki ugled uživajo ti elementi v naši javnosti, sem smatral, da bi bilo smešno, če bi bil reagiral na te obdolžitve in sem zato molčal.

Te dni pa sem izvedel iz vira, ki je vzvišen nad vsak dvom, da ima g. podpredsednik pokrajinske vlade dr. Žerjav nalog od ministra za notranje zadeve g. Pribečevića, da me takoj aretirajo. Povod aretacije naj bi bil ta, da sem bil bojda za časa vojne v avstrijski službi, in sicer na ta način, da sem izdal v Ženevi list »Youngoslavie«, ki je bil subvencioniran po avstrijski vladi. Te subvencije da sicer jaz nisem direktno dobival, da morda zanjo niti nisem, da je pa to podpora gotovo prejelam neki Dahmatinec, Dorbič, ki da je bil pravi lastnik lista »Youngoslavie«. O tem mojem grehu, ali mogoče še zločinu, da ima vlada dokumentarne dokaze. Poleg tega, da je vlada tudi obveščena, da prirejam v Kurji vasi skrivne komunistične sestanke ter da pripravljam komunistični »puč«.

Ne dvomim o tem, da bi bilo centralni vladi najbolj komodno, da me v takne kratkotalo pod ključ, kjer bi potem lahko dolgo časa čakal, da se me obtoži in sodi. No, če so raztegnjeni — nezakonito, seveda — tudi na nas srbski zakoni, hvala bogu, niso menda vendar še raztegnjene na nas tudi balkanske navade in zato je dr. Žerjav Pribečevićev naredbo tudi previdno zadržal. Če pa ima vlada res dokaze o moji krivdi, potem je vsekakor njena dolžnost, da me redno obtoži in postavi na zatožni klopi in to zahtevam. Za vse to sem li na razpolago; ušel li ne bom, ker, če bi bil kdaj v strahu ali dvomu, bi najbrže ne bil prišel domov, marveč bi si bil poiskal drugo pot.

Pri vsem tem pa se dogaja nekaj, kar dela name čisto poseben vtis. Medtem, ko sem nekak čuden politični zločinec, ali vsaj zelo dvomljiv element, se mi predlaga in obeta podpora za specialne študije v inozemstvu, češ, Gustinčič ni politik, je pa zelo nadarjen in bi na svojem polju lahko mnogo napravil. Po izjavi mojega prijatelja, je dr. Žerjav pripravljen storiti vse zame, da odidem s podporo v inozemstvo. Jaz sam nisem še za tako podporo nikoli prošil, niti najmanj namignil. Še manj sem si pa želel postati kedaj minister, ali tudi samo poslanec, in če bom kedaj, bom gotovo proti svoji volji in svojim ambicijam. Imam pa ambicijo biti kritik našega življenja in tu se bom težko poboljšal v zmislu in po željah sedaj vladajočih strank.

Vsa ta sedanja komedija pa me prav močno spominja na one prve mesece, ko sem bil pričel izdajati list »Youngoslavie« v Švici. Takoj po prvi številki, mi je bila srbska vlada odtegnila beraško mesečno podporo, s katero sem študiral na curški tehniki. Potem sem postal naenkrat vse, kar se je zdelo mogoče: črnogorski agent, podkupljen od Italije, plačan od Avstrije, itd. itd. Ko pa so Pašičevi eksponenti videli, da znam tudi gladovati in da klub temu pišem in kritikujem, se je naenkrat pripeljal v Curih dr. Laza Marković in z njim se je pojavil pri meni neki tedaj moj in Markovičev prijatelj in mi rekel: »Gustinčič, vse lahko dobiš kar hočeš.« Meni pa se ni hotelo ničesar, kakor samo zdrave kritike, ki edina more izveči naše življenje iz umazanosti in gnilih, v katero se je zagrizlo.

Zanimivo je v tem oziru zame še to, da so se pojavile te obtožbe, oziroma, da sem izvedel zanje ravno nekoliko dni po posetu g. dr. Laze Markovića v Ljubljani.

Dr. Žerjav da je nadalje rekel, da sem ga jaz prošil ali vprašal v Ženevi, ako se smem vrniti v domovino. To ni res. Kaj takega mi sploh ni nikoli prišlo na um in ko bi bila padla na mojo vest ena sama senca, in bi moral radi te prošiti od sedaj vladajočih strank za milost, potem bi se sploh ne bil vrnil.

Za metodo mojih tožiteljev pa je karakteristično tole: Dve leti delam že v popolnem nesporazumu z vladajočo jugoslovansko politiko. V tem času sem gotovo sam več napisal o naši zunanji in notranji politiki in o naših nacionalnih in socialnih vprašanjih, kakor ves t. zv. »Jugoslovanski odbor«. Blatilo in zmerjalo se me je na vse pretege in klub temu, da sem narodu in ne vem komu, še tako nevaren in da sem delal (pisal) za tega in onega kralja, ni pa še nobenega do sedaj, ki bi bil citiral niti enega samega stavka iz mojih razprav, da bi ž njim potrdil moje izjavo, in vendar bi bilo to prvotno kar bi trebalo storiti, ker samo v mojih nepoštenim delom, ako po stoj, se me da ubiti.

Pričakujem torej to od vladine ovadbe in kompetentne sodnije.

Ing. Dragotin Gustinčič.

Občinski svet ljubljanski.

Sinočnja seja občinskega sveta ljubljanskega je bila v marsikaterem oziru pomembna. Hočemo sicer podati objektivno poročilo, a že iz njega je dovolj razvidno, kako je s politiko mestne občine.

Po predsedstvenni poročili, v katerih se je g. župan spominjal do brotnikov in drugih formalnosti, so prišle najprej na dnevni red točke, ki potrebujejo kvalificirano večino za sklepanje.

Proračunski provizorij. Občinskega proračuna še ni bilo mogoče dogotoviti. Zato predlaga finančni odsek na predlog župana, da se dovoli za mesec julij provizorij v izmeri, kakor so bile davščine leta 1918. — Se sprejme.

Prodaja stavbišč prejšnjega vojnega oskrbovališča. Trboveljska premogokopna družba bi rada kupila stavbišče dveh parcel na prostoru prejšnjega vojaškega oskrbovališča. Občina proda to zemljišče po 120 K kvadratni meter. Predlog se sprejme.

Sportni klub kupi mestni svet. Nasproti Prulam ima športni klub svoje »pristanišče«. Ta svet je pripadal prej krakovskim ribičem, a ga je mestna občina pridobila. Gospod župan predlaga, da se ta svet proda klubu za 1500 K in finančni odsek to priporoča, češ, da svet ni poraben za stavbišče ali kaj drugega. — Občinski svetnik s. inž. Stebi priporoča, naj se svet da le v našem. Ni to malenkost, kakor meni poročevalec. Če bi bila naprava splošno pristojna tudi siromašnejim slojem, bi se razširila, potem bi to imelo pomen. Neverjetno pa je, da bi klub ostal trajno tam, ker se bo najbrže preselil na Savo, ko bodo prometni pomeni tu. Občinski svetnik Bahovec pravi, da je ponujal za svet 3000 K, danes pa da 5000 K; zakaj torej oškodovati občino? Poročevalec podžupan dr. Triller pravi končno, da je svet neporaben, priporoča pa, da bi se naprava razširila. Predlog se na to sprejme.

— Da, gospa baronica, samo možu pristojajo, pokazati se močnega!

Ujezila se je in se branila priznati, da vlada nad spoloma kak razloček. Njena ženska logika mi je zmedla misli. Okrenil sem se k baronu, ki mi je odgovoril s smehljajem, v katerem je bilo čitati, kako malo ceni žensko pamet.

Krog šeste ure je parnik dvignil sidro in sprejel moja prijatelja. Sam sem se povrnil v gostilno.

Večer je bil diven. Sonce je zahajalo na oranžno-barvnem nebu, globoko sinja voda je bila belo progasta, bakrenobarvni mesec je vstajal na obzorju nad jelkami.

Sedel sem pri mizi v obednici zatopljen v svoje zdaj do smrti žalostne, zdaj vesele misli in nisem videl, ko se mi je gostilničarka približala.

— Kajne, to je vaša sestra, ta mlada dama, ki vaš je pravkar zapustila?

— Nikakor ne!

— Ne?... Potem je vendar čudno, kako sta si podobna drug drugemu. Prisegla bi, da vidim brata in sestro.

Nisem bil razpoložen, da bi nadaljeval takšen pomenek. Vendar pa je zapustil ta razgovor v meni snov za nove misli.

— Ali je moglo delovati na baroničin razraz lica to, da sem se neprestano pečal s njo?

Ali pa je morda tekom te šestmesečne duševne zveze izraz njenega lica vplival na mojega? Nemara je instinktivna želja, da si medsebojno za vsako ceno ugajava, spočela v najini podzvesti najizbranejši in najzapeljivejši način, kako sva gledala drug na drugega; pri tem vse manj ugodne zatrla. Zelo mogoče je bilo, da ste se najini duši pomešali druga z drugo in da nisva bila več sama svoja. Usoda ali — bolje povedano — nagon je igral svojo opasno neizogibno ulogo; kotil se je kamen, uničujoč in prevračujoč na svoji poti vse: čast, pamet, srečo, zvestobo, modrost in krepost!

... Kakšna preprostost! Hotela je pod svojo streho nastaniti mladega ognjevitnega moža, moža tistih let, ko mu je spolni nagon tako silen, da ga je jedva moč zatirati! Jeli torej v resnici bila vlačuga, ali pa ji je ljubezen skalila razum? Ona vlačuga? Ne, disočkra! ne! Cenil sem jo zavoljo njene odkritosti, nje vesele nravi, njene prostodušnosti, njene materinske nežnosti. Da je bila ekscentrična, brez ravnovesja, je bila sama priznala, govoreč o svojih napakah — ampak brezčastna, ona, ne! Celo njene male pretkanosti, ki jih je uporabljal, da me razvedri, so jo razodevale vse bolj dozorelo ženo, ki uživa v tem, ako vidi plačljivca zmedenega pred sabo, nego koketo, ki hoče vzbuditi v njem telesno poželjenje.

(Dolge prihi.)

napisal, ne odgovarja resnici, pove-mo, da pekarna Vošnjak ni bila glede snage in reda nikdar med zadnjimi. Pisec omenjenega dopisa tudi ni dokazal, da je dotični kruh kupil v naši pekarni. Da je tu snaga in red, to vemo najbolje mi delavci, ki v njej delamo. Sicer pa se lahko pri največji snagi dogodi, da ostane v kruhu kak močni črv, kot jih je posebnost v ameriškanski moki večkrat najti. Pri sejanju moke pa tudi pri največji pazljivosti lahko izpodleti. Objavljena notica je torej pretirana. V toliko naj bo s tem krivica, ki se nam je zgodila, popravljena.

Delavci pekarnice Vošnjak.

Kultura.

Repertoar narodnega gledališča.
— Drama. — 25. junija sredi Bajka o volku. Abonma A 66. — 26. junija četrtek popoldne dijaška predstava Listnica. Neizprosnosti stražnik. Izven abonma. — 27. junija petek zaprto. — 28. junija sobota Na smrt obsojeni. Abonma C 68 (Vidov dan). — 29. junija nedelja Na smrt obsojeni. Abonma B 68. — Opera. — 25. junija sredi Zongler. Abonma B 3/69. — 26. junija četrtek Jevgenij Onjegin. Izven abonma. — 27. junija petek zaprto. — 28. junija sobota Madame Butterfly. Abonma B 2/67. — 29. junija nedelja popoldne Mamzell Nitouche (vojaška predstava za srbske posadke). — 29. junija nedelja zvečer Zongler. Abonma C 3/69.

Iz gledališke pisarne. Ker je gospodična Thalerjeva obolela in jo muči hud kašelj, se ne vrzijo v sredo, t. j. 25. t. m. predstava »Madame Butterfly«, kakor je bilo napovedano, temveč predstava »Zongler« za abonma B 3/69.

Spored III. produkcije gojencev »Glasbene Matice« v četrtek, 26. junija 1919. 1. Chopin: Mazurka. Na klavir igra gđ. Nada Brejc. Sola gđ. B. Koblerjeve, VI. r. 2. a) Schumann: Uspavanka. b) Böhm: Riter-nel. Na gosli svira g. Fedor Švigelj. Sola g. J. Vedrala, III. r. 3. a) J. Prochazka: Tak si lepa. b) Massenot: Spev iz opere »Werther«. Poje g. Fran Mohorič. Sola g. M. Hubada, II. r. 4. Stanko Premrl: Sonatni stavek Allegro-moderato. Na gosli svira g. Alojzij Sonc. Sola g. J. Vedrala, V. r. 5. a) Schytte: Pomladno šume-nje. b) Grieg: Skrateljički. Na klavir igra gđ. Helena Milinar. Sola g. J. Pavčiča, VI. r. 6. Josip Pavčič: a) Ženica. b) Uspavanka II. (Prvo javno izvajanje). Pesmi poje gđ. Jelica Sader. Sola g. M. Hubada, VI. r. 7. Louis Spehr: Koncert za gosli, št. 2. I. stavek. Svira gđ. Lidvina Poženel. Sola gđ. St. Hajekove, VII. r. 8. F. S. Vilhar: Fantazija v C-molu z motivom: »Le vstani, vrbni narod moj, do danes v prah teptan, pe-pelni dan ni dan več tvoj, tvoj je vstajenje dan!« Na klavir igra gđ. Nilka Potočnik. Sola g. J. Pavčiča, VIII. r. 9. a) Puccini: Molitev iz opere »Tosca«. b) Mascagni: Romanca iz opere »Cavalleria rusticana«. Poje gđ. Jelica Sader. Sola g. M. Hubada, VI. r. 10. a) Grieg: Sonata, op. 7. I. stavek. b) Fran Liszt: Le rossignol (de Alabier). Na klavir igra gđ. Hedvika Poženel. Sola gđ. M. Doležjeve, VIII. r.

I. produkcija gojencev »Glasbene Matice«. V pondeljek se je vršila v unifiksi dvorani prva javna produkcija gojencev »Glasbene Matice« pred slabo zasedeno dvorano. Pos-tanek je bila v veliki večini mladina, ker drugo ljubljansko občinstvo je za kaj takega precej mlačno. Gojenci so se potrudili in so dali vse kar so mogli. Na klavir so igrali gđ. Marija Gabrič, Vera Dereani, Pavla Uršič, Rozalija Škerbinc in Marija Ar-tel. Vse so svojo nalogo prav dobro izvršile in žele od občinstva obilo priznanja in pohvale. Enako so pri-znalno svirali na gosli gosp. Ivan Go-gala, Fran Kanoni in gđ. Danijela Potočnik, ki se ji obeta dobra pri-hodnost. Občo pohvalo je žel gosp. Banovec in Schiffrer, katerih glas bo po popolnem izsolanju prišel še do veljave. Gđ. Tončka Suštar je ob-činstvo presenetila. Velika zahvala gre učiteljem »Glasbene Matice« za njihov trud. V prvi vrsti njenemu voditelju gosp. Mateju Hubadu.

Proti nalezljivim boleznim.

LDU, Ženeva, 21. (Brezžično.) Mednarodni odbor Rdečega križa javlja, da so pooblašeni zastopniki Poljske, Nemške Avstrije, Ogrske, Jugoslavije, Ukrajine, Čehoslovaške in Rumunije ustanovili na Dunaju osrednji urad za boj proti nalezljivim boleznim v vzhodni Evropi. Uradu načeljuje mednarodni odbor Rdečega križa. Uprava ozemlja, zasedenega po Italijanih je odposlala k central-nemu uradu svoje zastopnike, ki imajo samo posvetovalen glas. Na-men urada je, ustvariti mesto, kjer se bodo stekali prispevki vseh intere-siranih držav, ter ustanoviti zaklad za nakup potrebnega sanitetnega materijala, zlasti perila, ki se v vzhodni Evropi zelo pogreša. V tem uradu se bo osredotočilo delovanje vseh interesiranih vlad za stalen zdravstveni kordon ob vzhodni meji omenjenih držav. Urad bo poizkušal vzbujati v Evropi čimdalje več zani-manja za obupni položaj prebivalstva v vzhodnih delih Evrope, kjer divjajo neprestano najrazličnejše epidemije.

Vabilo

na redni občni zbor občnega kon-zumnega društva v Zagorju (vpisa-na zadruga z omejenim poročtvom), ki se bo vršil dne 6. julija 1919 ob 2. uri popoldne v poslopiju Občnega konzumnega društva. — Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Računsko poročilo za leto 1918. 3. Poročilo nadzor-ništva. 4. Sklepanje o čistem do-bičku. 5. Volitev treh nadzornikov in enega namestnika. 6. Volitev pred-stojništva. 7. Interpelacije in vprašanja. — Vstop dovoljen samo članom. — Nadzorništvo.

Gospodarstvo.

Razglas. Finančni minister je glasom dopisa generalnega ravna-teljstva posrednih davkov v Bel-gradu z dne 2. junija 1919 št. 1026 glede dohodarstvenih prestopkov zakona o davku na žganje sledeče odredil: 1. da se zaradi vseh takih dohodarstvenih prestopkov, glede katerih so razsodbe postale izvršil-ne, do daljne navedbe ne iztirjajo denarne kazni, ampak samo odpa-dajoče davščine; 2. da se glede ta-kih prestopkov, glede kojih razsod-be še niso postale izvršilne, do nadaljne navedbe ne iztirjajo denar-ne kazni, ampak samo odpadajoče davščine; 3. da se glede takih pre-stopkov, glede kojih razsodbe še ni-so postale izvršilne, po zakonu pred-pisano poslovanje takoj z vsjo ener-žijo nadaljuje in v onih slučajih, v ka-terih je obstoj kaznjivega dejanja in kaznivosti potom izvršilne razsod-be ugotovljen, tudi samo odpadajoča davščina iztirja, da se pa denarna kazen do daljne navedbe ne iztirja; 3. da se preiskave glede dohodar-stvenih prestopkov zakona o davku na žganje, izvršenih po 1. novem-bru 1918, nadaljujejo in v slučaju kaz-nivosti iztirjajo odpadajoče davšči-ne in denarne kazni.

Kovani droblj v Sarajevu. »Ju-goslavenski Ekonomist« poroča: Mesto Sarajevo je razpisalo natečaj za kovanje kovanega denarja v zne-sku 100.000 kron.

Izpred sodišča.

Polzkušen roparski umor.

Ljubljanska porota je v ponedel-jek pričela s porotnimi razpravami. Prvi je stal pred porotniki Ivan Gašperin, rojen leta 1902 v Študoru pri Bohinju. Obtožen je poizkušene-ga roparskega umora na Antona Pol-janška, katerega je zabil 11. maja t. l. na severni strani Bohinjskega jezera v samotno stezo in štirikrat ustrelil nanj iz samokresa ter ga ranil v meča. Zagovornik Gašperina je bil dr. Ažman. Obtoženec se je izgo-varjal, češ da je streljal na Poljan-ška vsled strahu, ker je metal nani kamenje. Porotniki so glavno vprašanje roparskega umora soglasno za-nikali, potrdili so pa soglasno vprašanje o težki telesni poškodbi. So-

dišče je prisodilo Gašperinu po § 335. k. z. tri mesece zapora.

Vlom v trgovini Josipa Eberle in Giontinija.

Dne 11. aprila t. l. opoldan se je izvršil vlom v trgovini Giontinija in zlatarja Eberle na Mestnem trgu. Vlomilci Sikst Cattarinich, 18 letni trgovski pomočnik iz Sušaka, An-drej Banachowicz, 17 letni pisar iz Reke, in Ivan Lucich, 21 letni stroj-nik, tudi iz Reke, so iz blagajne Gi-ontinija odnesli 210 K in zlatarju Eberlu zlatih, srebrnih in jeklenih ur v skupni vrednosti 14.510 K. Nato so se vlomilci odpeljali z izvoščkom v Zalog, kjer pa jih je izsledila ljub-ljanska policija, ki jih je zasledovala v avtomobilu, v neki gostilni. Pri vlomilcih so našli še vse ukradeno blago. Po prečitaniu obtožnice in stavljenju nekaterih vprašanj pred-laga državni pravdnik kazen v zmi-slu obtožnice. Dr. Natlačen je opo-zarjal v zagovoru Cattarinicha in Banachowicza, da sta žrtvi razmer, na njuno mladost in zanemarjeno vzgojo. Dr. Krejči je v zagovoru krivde Lucicha, da naj porotniki ob-toženca oprost, ker vsled očesne bolezni slabo vidi in ne more biti opazovalec in ker ga ostala dva to-variša o vlamu nista obvestila. Po krivdoreku porotnikov je prisodilo sodišče Cattarinichu 2 leti, Banacho-wiczu 3 leta težke ječe in Lucichu 5 mesecev ječe.

Okoli 70.000 K vrednega vola sta ukradla.

Josip Miklavčič in Blaž Jugovic sta bila obtožena, da sta ukradla v noči 15. aprila t. l. posestniku Pav-lu Demšarju v Valterski vasi nad sedem tisoč kron vrednega vola, kate-rega sta odgnala preko Skofje loke do Gaštea. Ponudila sta ga mesarju Hafnerju rekoč, da sta ga kupila na Primorskem za 4500 K. Razpravi je predsedoval predsednik dež. sodišča dr. O. Papež, obtožbo je zastopal pr-vi državni pravdnik Bežek. Porot-niki so glavno vprašanje o krivdi ob-sodili. Sodišče je prisodilo Miklav-čiču 14 mesecev in Jugovicu 12 me-secev težke ječe. Kazen sta obsoje-nca sprejela.

Odgovor na nemške protipredloge.

(Dalje.)

Aliirane in asociirane države so bile obvestile Nemčijo o tem svojem naziranju na popolnoma dvoumen način; že med vojno so poglaviti državniki teh držav po-novno izrazila to mišljenje. (Tu na-važa pismo izvodke govorov pred-sednika Wilsona z dne 6. (?) avgu-sta 1918, Lloyd Georgeja z dne 14. decembra 1917, Clemenceauja z dne 17. septembra 1918 in Orlanda z dne 3. oktobra 1918). — Računi te gro-zovite vojne se morejo torej porav-nati samo na temelju pravice. Pra-vičnost zahteva nemška delegacija, ki izjavlja, da je bila pravičnost Nemčiji obljubljena. Z Nemčijo se bo tudi postopalo tako, kakor zahteva pravičnost. Toda veljati mora ena-ka pravica za vse; uživati morajo svojo pravico tudi mrtvi, ranjeni, si-rote... (daljši presledki v brezžič-ni brzojavki vsled motenja po drugi postaji)... ladje, imovina. Zato so aliirane in asociirane države izreco in odločno izjavile, da mora Nemč-ja kot najvažnejši pogoj mirovne po-godbe, storiti vse do najsrajnejše meje svoje zmožnosti, da popravi povzročeno škodo. Poprava škode, ki jo je kdo zakrivil, je prva zahteva pravičnosti. Vsled tega vztrajajo aliirane in asociirane države pri zahtevi, da se morajo vse osebe, ki so očitno odgovorne za nemški na-pad, kakor tudi za barbarske in ne-človeške čine, ki so onečastili nem-ški način bojevanja, izročiti pravič-nosti, ki do sedaj še ni nastopila proti njim v njihovi domovini. Iz istega vzroka bo morala Nemčija trpeti nekaj let gotove omejitve in se podvreči gotovim odredbam. Aliirane in asociirane države menijo torej, da je mir, katerega so predlo-žile, v bistvu mir pravičnosti. Prav

tako so tudi preverjene, da se ta pravični mir popolnoma strinja z na-čeli, ki so služila za podlago pri skle-panju premirja. Ne more se dvomiti o nameri aliiranih in asociiranih držav, da bodo sprejele, kot temelji za ureditev Evrope načelo, da je treba osvoboditi podjarmljene narode, do-ločiti meje posameznih držav tako, da se kolikor mogoče skladajo z vo-ljo interesiranih narodov ter zago-toviti vsakemu narodu obstoj, kakor tudi politično in gospodarsko neod-visnost. V stremljenju za tem ciljem so aliirane in asociirane države ukre-nile vse potrebno, da se vzpostavi Poljska kot neodvisna država s svo-bodnim in zavarovanim pristopom k morju. Vsa ozemlja z neoporečno poljskim prebivalstvom so bila pri-znana poljski državi. Pokrajine, kjer stanujejo po večini Nemci, ostanejo pri Nemčiji, razen par jezikovnih otokov in naselbin sredi brezdvomno poljskega ozemlja. Povsod, kjer je volja naroda dvomljiva, bo odlo-čilo ljudsko glasovanje. Mesto Gdan-sko bo dobilo značaj svobodnega mesta, čigar prebivalstvo bo uživalo samoupravo ter ne bo podložno niti Nemčiji, niti Poljski. Poljska bo do-bila nekaj gospodarskih ugodnosti v Gdanškem. To mesto se je moralo odtrgati od Nemčije, ker drugače ni bilo mogoče, zagotoviti Poljski svo-bodni in zavarovani pristop k morju, kakršnega je obljubila odstopiti Nemčija. Nemški protipredlogi na-sprotujejo popolnoma temeljnemu načelu, ki so bila sprejeta za skle-panje mira; zahtevajo namreč, da ostanejo pri Nemčiji pokrajine, kjer ima prebivalstvo brezdvomno poljske narodnosti pretežno večino. Na-dalje odklanjajo odstopitev pristopa k morju državi, ki šteje nad 20 mili-jonov prebivalcev. Aliirane in aso-ciirane države se torej ne morejo ozirati na ta dva protipredloga. Vendar vsebuje nemška nota zahte-vo po neki izpremembi, ki je upra-vičena, in ki se bo tudi izvedla. Z ozirom na trditve, da hoče Gornja Slezija, dasi po večini poljska (po nemškem ljudskem štetju z leta 1910 prebiva tod najmanj 1.125.000 Polja-kov in 650.000 Nemcev), ostati nem-ško, so zavezniške države privolile, da se določi pripadnost Gornje Sle-zije potom ljudskega glasovanja. Uprava, kakršno so osnovala aliirane in asociirane države za saarsko kotlino, ostane v veljavi 15 let. Ta odredba se je smatrala za potrebno kot del splošnega osnutka za obno-vo, obenem pa tudi kot neposredno nadomestilo, ki se je zagotovilo Franciji za sistematično uničenje njenih premogovnikov v severnem delu države. Saarsko ozemlje ne spada pod suvereno oblast Francije, marveč stoji pod nadzorstvom zve-ze narodov. Taka razrešitev ima prednost, da ne pomeni nikake anek-sije, priznava Franciji lastninsko pravico na premogovnikih in vzdr-žuje gospodarsko enotnost kotline, ki je za prebivalstvo največje važ-nosti. Po preteku 15 let bo imelo prebivalstvo, v kolikor je mešano, čigar posle je med tem časom uprav-ljala zveza narodov, popolno svo-bodo, da se odloči, hoče-li pripadati Nemčiji ali Franciji ali pa, ako želi, da ostane še nadalje v veljavi upra-va, kakršno določa mirovna pogoda. Nemčija mora odstopiti Danksi, oziroma Belgiji samo ona ozemlja, ki jih je Prusija zavzela z oboroženo silo. Odstopitev se bo vršila samo v primerih, kjer bo zanjo glasovalo prebivalstvo. Ukrenilo se je vse po-trebno, da bo svoboda glasovanja popolna. Razen tega so aliirane in asociirane države preverjene, da domače prebivalstvo v dosedaj nem-ških kolonijah za nobeno ceno noče pasti zopet pod nemško oblast. Tradicije nemške uprave, metode nemškega vladanja in izrabljanje teh ko-lonij kot izhodišče za naval na sve-

točno trgovino onemogočajo aliira-nim in asociiranim državam, da bi vrnille te kolonije Nemčiji, ali da bi ji poverile odgovornost za vzgojo in izobraževanje domačinov. Dalje prih-

Najnovejša poročila.

Narodno predstavništvo.

LDU, Belgrad, 24. Na včerajšnji seji je narodno predstavništvo po prehodu na dnevni red sklenilo, da se glasovanje za zakon o državljanstvu odgodi, ker odbor še ni izgotovil no-vega besedila, nanašajočega se na državljanstvo tujcev. Zakon o advo-katih in kraljevskih beležnikih se postavi na dnevni red prihodnje seje, ker ni prisotnih dovolj poslancev. Prihodnja seja bo v četrtek ob 16.

London — sedež zveze narodov.

LDU, Pariz, 24. (PBA.) Svet čet-vice je določil London kot sedež zveze narodov in gospodarskega sveta.

Občinske volitve v Semerniku.

LDU, Semernik, 23. (ČTU.) Pri občinskih volitvah je bilo izvoljenih 8 socialistnih demokratov in 6 republi-kanov meščanstva.

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Razpis službe

ravnatelja deželnih dobro-delnih zavodov.

Razpisuje se v popolnitev služba ravnatelja deželnih dobrodelnih za-čvov v Ljubljani s prejemki 6. čle-novnega razreda državnih uradni-kov, t. j. z letno plačo 6400 K in ak-tivneto doklado letnih 1288 K.

Prosilci za to službo naj vložijo svoje s spričevali opremljene pro-snje

do 15. julija 1919

pri podpisani Komisiji.

Komisija za začasno vodstvo in iz-kvidacijo deželne uprave.

V Ljubljani, dne 17. junija 1919.

GOSPODARSKA PISARNA

Dr. Ivan Černe

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6. poslopije LJUDSKE POSOJILNICE.

daje nasvete v vseh gospodarskih zadevah in premoženjskih vprašanjih; izposluje posojila, posreduje prodajo in nakup vrednostnih papirjev in tega-ga denarja, posreduje pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje enitve in ogleda. Promet z Ameriko. Edina pisarna te vrste v Jugoslaviji.

Urađuje od 8.-12. ure dop., od 8.-5. ure pop. Vprašajte s pismom. Znamkat!

Iščejo se

strojarski pomočniki

Aleks. Podbinec, Radeče pri Zidanem mostu.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Bilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije. Železobetonsko izvršuje v vsenačrte prevzema v strokovno izvršuje v vsenačrte stavbene inženirske stroke. Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v teh-ničnih zadevah.

Za uvoz in izvoz prevzame blago vseh vrst, kakor žito, moko, mlo itd., ka-teroter imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot trdka z 1^a referencami. **Import in export FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.**

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

2%

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.